కాలయుక్త దీపావళి కథల పోటీలో రు. 116/- కన్సొలేషన్ బహుమతి పొందిన కథ

గుంటక అడిసి పాలేరోల్లు పలుగు లూడగొట్టుకొని బారెడు దొత్తెలు పగ్గాలు సుట్టుకుంటాండ్రు.

మెడ లిసురుకొని ఎడ్లు గెట్లపొంట పసక (పచ్చిక) మేసుకొంట సెలుక దాటి బీట్లెకు పాయినయ్.

అదివరకే బీట్లె రెండెడ్లు మేత్తన్నయ్....గ రెండెడ్లల్ల ఓటి కములతోకది, ఇంకోటి కయిలిది. గ రెండెడు ఓదెలుయి. గీ పదెడ్లు యాదగిరియి.

యాదగిరి పొట్టికొమ్ముల్లది పుట సిమ్మి పెడీపెడీన లెంకరేసింది.

ఓదెలు కముల తోకెద్దు రేషానికచ్చి గుపిక్కున పొట్టికొమ్ములదాన్ని తాకింది. తొమ్మిదెడ్లు పొట్టికొమ్ముల దానికి మజ్జెతు (మద్దతు) పోయినయ్. కలుము తోకది పదెడ్లను గెదుముకుంట (తరుముకుంట) పొడిసింది. పదెడ్లు తోకలు మిడకొట్టి పారిపోయినయ్.

కండ్లు పులపొడుసుకుంట గెట్టుపొంట సింగులు సంకల బెట్టుకోనత్తన్న యాద గిరికి తల కొట్టేసినంత పనైంది. ఏలకేలు

బెడ కొన్న పదెడ్లు. పల్లిపంటె. ఉలవ పప్పు బత్తాలకు బత్తాయి బుక్కిన ఎడ్లు ఖవర్ లేసేసి ఉరుకుతన్నయ్. యాదగిరి మామూలు మనిషన్నకాడు ఆ ఊరికి సర్పంచ్....ఇగట్లచ్చింది కోపం....

"ఎంబడి మామగుల్ దిన-పొద్దాల కోర కిరుక్కు-పదెడ్లు ఒక్కొక్కటుమీద పాడుడుకు లన్నుడు...." పండ్లు పటపట . గొరికి మీసరే అన్నడు యాదగిరి.

కలుమకోక కోడె యాదగిరి తెల్ల బట్టలు చూసి బెదరింది. బుస్సు బుస్సున యాద గిరి మీది కురికచ్చింది.

"డిర్యో నిను మాడుసర దిన...." యాదగిరి బండంటుకున్నడు,

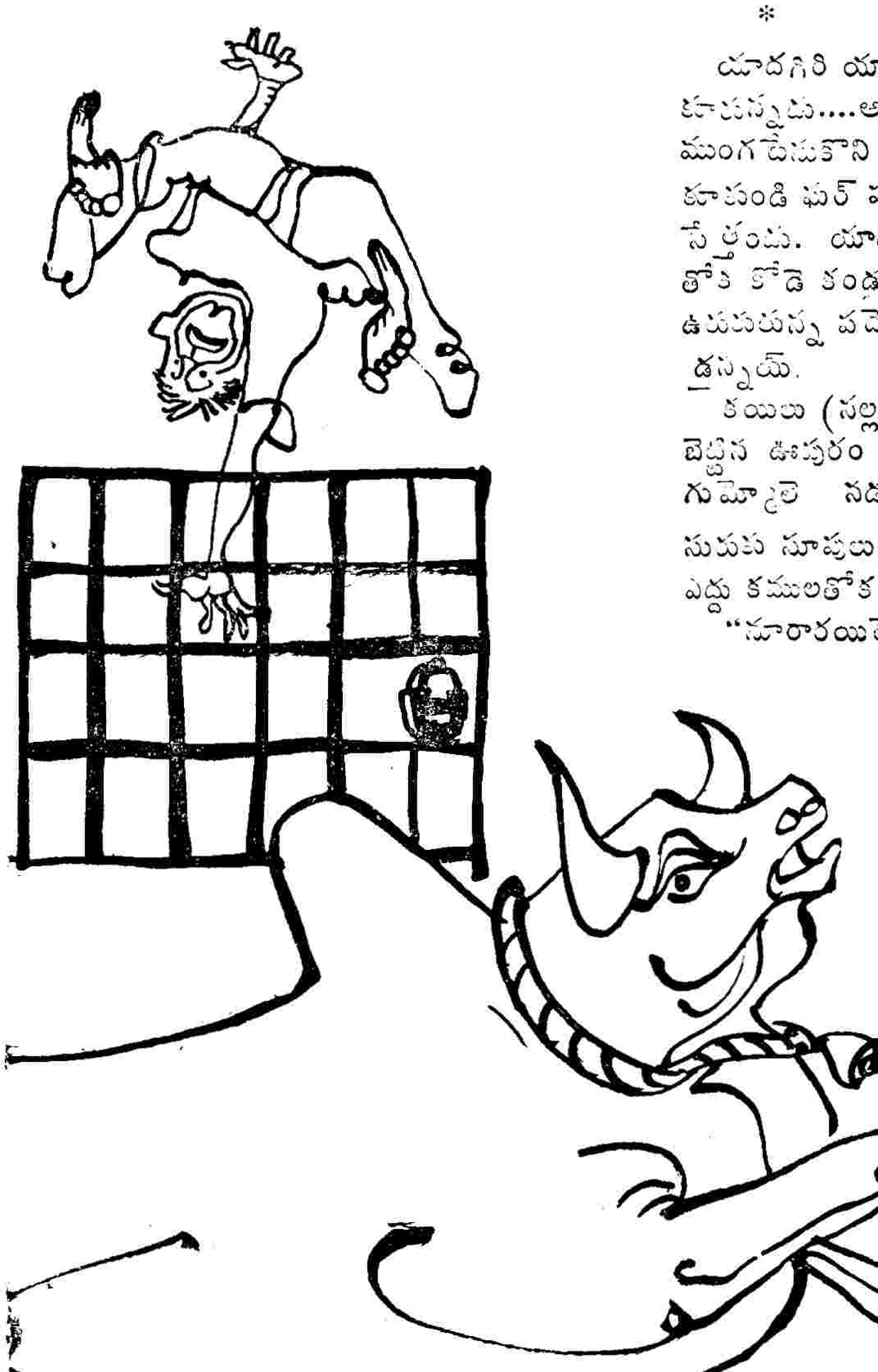

కలుమ రోకది ఖాతరు చెయ్యలే.... యాదగిరి మీద పడనేపడ్డది సలువసేసిన (ఇస్త్రీచేసిన) ధోతంతా సింపింది. తొలి సనుకు పడి భూమి మెత్తగున్నది కనుక యాదగిరికి దెబ్బలేం తగులలే-గంతట్లకే ఓదెలు ఉరికచ్చి ఎద్దును గద్దరాంచి దూరంగా గొట్టిండు.

యాదగిరి అంగడంగడై (కకావికలై) లేసిండు....

అన్నిటికి మించి పాలేరోల్లు కిసకిస నవ్విండ్రు.

"ఓదిగ కండ్లు నెత్తికెక్కినయ్ దే.... లంజకొడుక...." యాదగిరి తిట్టిండు.

"పటురం - బుద్దిగానెంసెప్పినమా దాంచెన్...." ఓదెలు బతిలాడిండు.

* * *

యాదగిరి యాపచెట్టు కింద కుర్చీల కూసున్నడు....అరుగుమీద కాయిదాలు ముంగటేసుకొని కారోబారు (క్లర్కు) కూకుండి ఘర్ పట్టి(ఇంటిపన్ను)అసూలు సేత్తండు. యాదగిరి కెండుకో కలుమ తోక కోడె కండ్లల్ల కన్పడ్తండి.... పారి ఉరుకుతున్న పదెడ్లు సుత కండ్లల్లనే కన్ప డ్తన్నయ్.

కయిలు (నల్లగ దాగా ఎదిగిన)కొమ్ము బెట్టిన ఊపురం - తాటిమొదళ్లోలె కాల్లు-గుమ్మోలె నడుం - గుంపుకొమ్ములు- సురుకు సూపులు - దొర్లిరోక నిరిపెదెట్టి ఎద్దు కములతోక కోడె.

"నూరారయితేంది. ఆరునూరయితేంది-

పరిచయం

"సృజన", "అరుణతార", "నూతన", "ఆంధ్రభూమి" మొదలగు పత్రిక లలో కొన్ని కథలు వచ్చాయి.

"నూతన"లో "ఊరేగింపు", "సృజన"లో "కొలిమంటుకున్నది" నవలలు సీరియల్‌గా రాసున్నవి.

మాక్సింగోర్కీ "బురదలో స్త్రీ" కా. రా. యజ్ఞం కథలతోపాటు తెలంగాణా జన జీవితంలో జరుగుతున్న అనేకానేక సంఘటనలు కథలు రాయడానికి ప్రోత్సహించాయి. నిజమైన జన సాహిత్యం రాగలదని విశ్వసిస్తున్నాను. ప్రస్తుతం మంచిర్యాల సిమెంటు వర్కులో క్లర్కు వుద్యోగం.

—అల్లం రాజయ్య

కలుమకోడెను కొననే కొనాలే-బంచత్" అనుకున్నడు యాదగిరి.

"ఇగో ఓదెలు నాలుగేండ్ల నుంచి ఘర్ పట్టి దాకున్నవ్...." కారోబారు.

"ఏందయ్యా గాయింత గతికి లేదను కున్నవ - కొత్తల్ (పైసలు) లేవను కున్నవ - నడమాలి కట్టలేదుగని" ఓదెలు బిర్రుకొద్ది మాట్లాడిండు.

"ఆనెద్దోలె ఆనికి కావురం (బలుపు) దాగనే ఉన్నదేమురో ! కర్నాగంబడా ? బంగారి తునకసొంటి ఎకురం పొలం-అర్రజొన్నక రెండెకురాల పెరడు పెయిల నెత్తుకున్నది. పిల్లా జెల్లా ఒక్కడేపోరడు-గద్దెల గుర్రమోలె పెండ్లాం ఇగేం కర్సు" యాదగిరి మనుసుల—

"సవ్వియ్యవని కాదుర ఓదెలు, మల్లి గింతేసినపని అంటవని ముందుగాల్నే సెప్పిండు. ఓయ్, ఎంకట్రాజం ఓదెలు పైన రేడబోలయి లంగా దొంగా ! సరెసరె

కానియి ..." యాదగిరిమీదికి మేరు వానుగ (బుగా) అన్నడు.

ఓదెలు వొ గిరి (ఛాతీ) పడంగ కిస కిస నవ్వింది.

"ఓదెలూ నీ నజరు(చూపు) మా దండి దిరా! యాదగొన్నవో గని అవ్వల్దర్జ(చాలా మంచిగ)కోడెను గొన్నవ్. ఎంతబెట్టి నవ్రా? లంజ కొడుకుల ఎడ్ల కొనుక్క రమ్మని పైసలిత్తే తాకుడుగాల్లయి. గుద్దే లుకు పంతయితెత్తరు. నా కేమో ఎడ్ల మర్మం ఎరుక లేకపాయె."

ఓదెలు మొఖం కరెంటుబుగ్గోలె ఎల్గింది.

"బుగ్గారంల దెచ్చిన-ఎనిమిదినూర్లు.... అడ్లమిట్ట కొనుక్కచ్చిన-ఇయ్యేడు కొత్త మిగుల కుంటయ్యింది. కర్సులు,గంబల్లు ఎల్లెల్లుతయో."

"నీ తల్లి పోతెపొయినయ్ ఎనిమిది నూర్లు-ఎద్దంటె ఎద్దుగాదు...."

"ఓనీ బాంచెన్....పగ్గం సుచ్చు(చరిచి) కొడ్తె పదామడ బడ్తది. కాలు సప్పుడైతే పసిగడ్తది, తోకమట్ట ముట్టుకుంటె సచ్చె. దీని కందులుగాల(ఊతపదం)...."

"ఏమనుకోనంఛె ఇంకో నూరెక్కువిత్త నాకియ్యరాదుర-"

"అన్న కన్ను పడనే పడ్డది లంజ కొడుక్కు" మనుసుల ఓదెలు.

"మారె ఒంటి నాగలిగాన్ని కాలాడిచ్చి పోయేటియైతెనె పనెత్లది.."తల రుమాల్ల (రొక్కం) పైకం దీసిచ్చి రశీదు తీసు కొని ఓదెలు ఎల్లిపోయిండు.

లో చూపు

ప్రాంరాతి గచ్చు
ఎంత తుడిచినాగాని
తడిలోకి మనం ఇంకం
అద్దాన్నెంత బింకంగా
గుచ్చి చూచినాగాని
సీడలోకి మనం గుచ్చుకోం.
నిర్జన గృహం శూన్యద్వార
బంధాన వాడిపోయిన
పూలతెర ఎవర్నీ
రానీదులే లోనికి.

ఎనిమిది గదుల్లో
నాలుగు దయ్యాలు కూర్చుని
యాభయ్యారు ముక్కలు
పారాయణం చేస్తున్నా
అంతా ఖాళీ జేబులు ఖాళీ
ఇంట్లో నూకలుండవు
ఈ భూమ్మీదా ఉండవు.

వేగుంట మోహన్‌ప్రసాద్

* * *

యాపపుల్లతోటి పండ్లు తోముకుంట "ఊఁ....ఊఁ" అంటండు యాదగిరి. మాదుగులు తొలిసినుకు మామూళ్ల గురించి (తెలంగాణా పల్లెల్లో వర్షాకాలపు దేవుళ్ళు) సిన్నయ్య. పెదయ్యకు యాటలు (గొర్రెలు) ఇయ్యటం గురించి సెప్పు కర్తంద్రు.

యాదగిరి మీద పిరికెడు మన్నచ్చి పడది. దుబ్బుక్క నూంచి నూనెటాల్లు ఎదురుంగ లాగుపోరడు భయపడుకుంట కనిపిచ్చిండు....యాదగిరి ఎనక ఇంకో పోరడు వక్కడ వక్కడ నప్పలండు.

"కండ్లు గన్పడ్తలెవ్రా పోడా! ఎవని కొడుకువురా" యాదగిరి.

"సుద్దపెల్లి ఓదన్న కొడుకు బాంచెన్" మాదిగి పీరడు చెప్పిండు.

యాదగిరి పిలగాన్ని గుచ్చిగుచ్చి సూసిండు. కర్రెగ షాగె సెక్కిన సంద్ర కట్టె తీస్తున్నట్టు పోరడు.... ఎందుకనో పెదవులు వూగుతున్నయి తెల్లగ. కడుపు నీల్ల కాగోలె పెరుగున్నది, కండ్లు తప్ప కండ్లు. కాళ్ళు సన్నబడి పుల్లల లెక్కున్నయి.

"పోరడేందిరో గట్లున్నడు?" యాదగిరి.

"బువ్వలేకనా బాంచెన్ ఒక్కడే కొడు కాయె- పోరని కగిదగ్గ ముద్దలు ముద్దలు మన్నుదింటడు." పీరడు.

"మారే మన్ను దింటె గటుంటార్రా మా పోరెగాడు ఎడ్లోడు గట్లనె తింటడు- అన్ని నూడుబో వార్పబడితె (పట్టుకారు) అమురక పోవాలె."

"సెత్తరీరు (శరీరం) బాంచెన్"

"గట్లను...సూడబోతె ఊనికి సేతాల్లం (చేతబడి మంత్రం) లాకినట్టున్నది."

"ఓదన్న కెసలు పగున్నరు బాంచెన్.."

"పగే ఉండన్నారా పిస్సోడా! ఇయల్ల రేపు కూసంత పచ్చంగుంటె సాలు.. ఆని (అన్నదమ్ములు) పాల్లోల్లు మోటుదోపోల్లు (మెడబలిమిగాళ్ళు).... అందట్ల సెండురు గానికి ఇంతపెట్టుడు - తింపెడతది.... గిపోరడు గుటుక్కుమంటె ఓదిగానిభూమి ఆళ్ళకయితదని సక్కెలు...." యాద గిరికి కలుమ లోక కోడె ఇంకా కండ్లల్ల కన్పడుతున్నది.

"కావచ్చు కాలం మంచిగలేదు...." మాదుగులంతా....

* * *

ఆ మాట మాదిగి నక్కపోశడు ఓదెలు సెపులేసిండు.

"బానే గిదేమొ అంటడూ...."పెండ్లాం

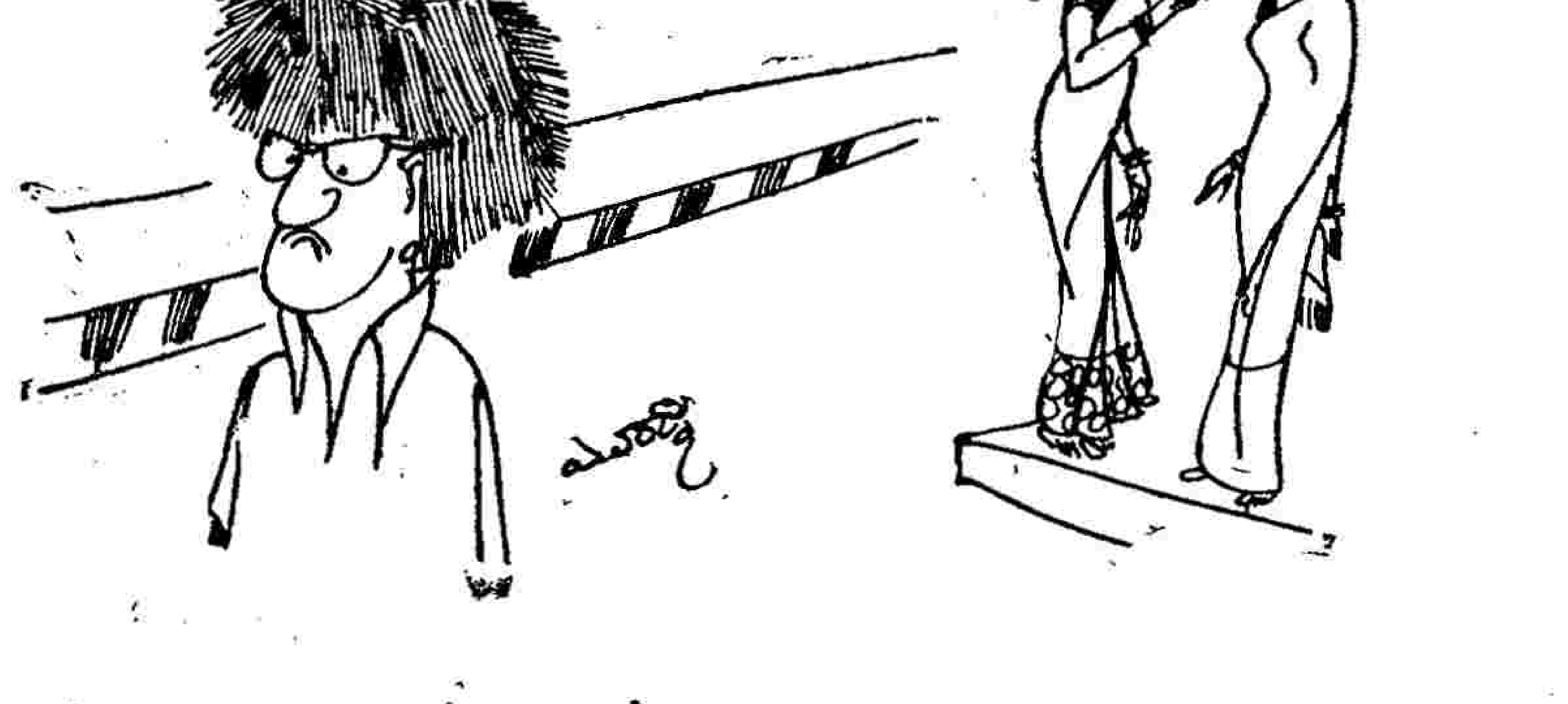

తోట ఆకారం [illegible]....

"అన్నోని పిల్ల [illegible]? [illegible] [illegible] మామిడిగోడ ([illegible]) [illegible] నాగులాపి [illegible] [illegible]. అవల అంపని [illegible]...."[illegible] బురద రేసి శంకరమ్మ [illegible] కోపంగా మొత్తింది....

* * *

ఆ మాట అంతటితోటే పోయింది....

* * *

[illegible] కోడెను యాదగిరి రోజు రోజుం రోజూ [illegible] తనే వున్నడు.

ఓరోజు యాదగిరి పెరడి కాన్నుంచి వాంగ ఓదెలు వాయికాడ ఎండిపోయిన మామిడిచెట్టు కన్పిచ్చింది.

"ఆసరాలం సిగురాకులు బెట్టినా.... ఎండిపోయిందేంది?" యాదగిరి పక్క కున్న కాలోవానికి చెప్పి తను పత్తా యించిండు (ఆలోచన).

"రోగం తాకి ఎండిపోయిందాండాలె." కాలోడాడు.

యాదగిరి అదే కాల్లమీన ఓదెలు ఇంటి [illegible]ంగటి కచ్చి పిలిచిండు. ఓదెలు ఉరికలకచ్చిండు.

"ఓసిగ జెర కానుక(చూసి) తిరుగు.... సెవున చెత్తలేవ్.... బాయికాడి మామిడి సెట్టును సూసినావా! ఎల్లెండిపోయిందో? ఎవడో సెట్టుకు సేతాల్లం (చేతబడి) సేసిండు. ఇన్నావురా! మీ సెందురుగాడు తుక్కు మంత్రాలు నేర్సిండట.... నీ కొడుకును సూసినవా?"యాదగిరి అంటిచ్చి సల్లగ ఎల్లిపోయిండు.

గ మాట శంకరమ్మ కూడ విన్నది. 'బొ ఎల్లక్కంటే మల్లక్క' వాడ మీది అమ్మలక్కల అనుసుకున్నది (తెలుసు కొనుట).

"కావచ్చంటే...."

"కావచ్చు...."

ఓదెలు మాపటేలకు కొడుకుని దీసు కొని మంత్రగాన్నడుగ బోయిండు.

మంత్రకాడు అంజినమేసి(ముగ్గుగీతలు గీసి) పిట పిట సదివి. "మనిషి(చూపు) కొడ షాసున్నది"అన్నడు.

ఎంత్రాలు.(చెట్టు వేర్లకు దారాలు చుట్టి నవి) తంత్రాలు గట్టి ఇరువై రూపాలు. కోడిపుంజు, సేరు సారా పట్టిచ్చిండు.

పిల్లగాని రోగం కుదరలే- మామిడి సెట్టుకు ఆకులు రాలే....

ఓదెలు ఎర్రిలేసినోని తీర్గ మంత్రకాల్ల సుట్టు దిరిగిండు. వాడు దండోడంటె వాని కన్న మాదండోడు ఇంకొకడు....

అప్పటికి ఇస్నూరు రూపాలు. గూల్లె కోళ్ళు ఒడిసినయ్. ఇంట్లయి నూరు బోంగ నూరు సెబడులు దెచ్చిండు.

ఉండుండి పోరడు బొగ్గోలె ఏర్గ బట్టిండు. ఓదెలుకు సెముటలమీద సెముట లచ్చినయ్. వాడ శివసత్తిని (దేవుడు పూనకం మనిషి) తూలిచ్చిండు (తూలంచి).

"నరుని కొడి (మనిషి చూపు) తాకింది బిడ్డా! కానక తిరుగుతన్నవ్. నా తండ్రి రాయేశునికి (రాజేశ్వరుడు) సావదీసి లింగం మీస రూపాయిబెట్టి- కోడెసల్లగుంటె కొల్లాగె (కోడె)ను కట్టే పిత్తనని మొక్కు. ఏగిరంక ఎములాడకు (వేములవాడ, రాజేశ్వరుడి గుడిగల ప్రదేశము) బొయిరా...." శివసత్తి చెప్పింది

సేతుల పైసలులేక ఆడికీడికి దిరుగంగ యాదగిరి పిలిసి అయిదు రూపాల అడ్డి రాయించుకుని ఇస్నూరిచ్చిండు.అయిబట్టు కొని: పిలగాన్ని. పెండ్లాన్ని ఎంటబెట్టు కొని ఎములాడ తీర్థం బోయచ్చిండు.

మంది మాటలు బట్టుకొని మార్మానం (మారుమనువు) బోతే మల్లచ్చేటాల్లకు ఇల్లు గాలినట్టయింది.

కోతకచ్చిన వరిపొలాన్ని ఎవలో నలుక పోయిండ్రు .... మిగిలున్నది గొడ్లు తిన్నయ్....

'సుసినవా! ఏమయ్యిందో?' యాదగిరి ఎగేసిండు.

* * *

తీర్థం బొయ్యొచ్చినంక పోరడు తెల్లె గిల (హోష్ లేకుండా) బడ్డ

మంచాల్నుంచి లేవడు-బ్రుని పిత్తెడు గడు.పక్కన నవ్వేదుగడు మంచం మీన్నుంచి చేతులాలాడేసి మంచకింది పట్టిగోడను గిచ్చుక తింటడు.

పిలగానికి మంచిగ లేదని తెలిసి ఓదెలు అత్తమామలు వాకిట్లనుంచే ఏడ్సుకుంట చ్చిండ్రు....

బిడ్డ శంకరమ్మ వాకిట్ల కెదురుబోయి 'షేతాల్లం (చేతబడి) రాకిందని'చెప్పింది.

ముసులోడు. ముసల్ది ఇల్లె తెగిరి "ఎక్కన్నో దూదెకుల మంత్రగాడున్న డని" పేగిరిపెట్టిండ్రు.

దూదెకుల మంత్రగాడు ఓదెలు దుమ్మ కిండు రాంగపోంగ మళ్ళో ఇస్నూరు అప్పయ్యిండు. అన్నిటికి యాదగిరి దేవు నోలె ఆదుకున్నడు.

దూదెకులోడు మంత్రాలు సదివి యంత్రం గట్టి "ఇంకొక్కటి మిగిలున్న దన్నడు".గదేమిటో చెప్పలేదు....

ఇంటి కొచ్చేటాల్లకు కడుపుల లేగసచ్చి తొలిసూలు ఆవు సచ్చింది.

బ్రెపెయ్య సండ్లకు జెలుగబట్టి ఎప్పుడో ఊసిపోయింది. మాపటించి బ్రెపాలు పిండిన శంకరమ్మకు పాలల్ల నెతుర ముద్దలు కన్పిచ్చినయ్. శంకరమ్మ ఫీకిపోయింది.

ఓదెలు దూదెకులోని దగ్గరికిబోయిండు.

"నేను చెప్పలేదా? దూదెర్ చోదు దేవ రొటున్నది-పెద్దాపెర-దాన్ని నిలుపుకో" అన్నాడు దూదెకులోడు (దేవత-తెలంగాణాలో చాలా పెద్ద దేవత (

పెద్దావ గొర్రె నిశ్వేశ దు డుబ్బోడు. నాటుఇస్నూటయాభై కట్న చెప్పిండు.

కొలుపునాడు కొట్లాటబడ్డది.

"ఇంటాపంటా లేని దేవరను దెచ్చి నిల్పుతన్నవ్. అది మంచి దేవర గాదు సూసిందంటె పట్టుకుంటది. మా ఎంట సుతబడ్డది, ఓదెలు వదినె. కములమ్మ (సెంద్రయ్య పెండ్లాం) ఝుయ్యిన లేసింది.

దోషం

వైద్యుడు రోగిని శ్రద్ధగా పరీక్షించి 'ఏదో పెద్ద దోషమే అయి వుంటుంది. కాని అది ఏమిటో ఖచ్చితంగా తెలియటంలేదు. బహుశా మద్యపానం వల్లనేమో' అన్నాడు సందేహంగా.

''అయితే సరేలేండి! మీరు కొంచెం స్థిమిత పడ్డాక వస్తాను.'' అని బక్కచిక్కి వున్న రోగి బయటికి నడిచాడు.

—జె. రాఘవేంద్రరావు. గుడివాడ

మతపిచ్చి

మతం పిచ్చిపట్టిన్న లేడ
మత్తు మందురో....
కాలకూట విషం జల్లు
కాల మొద్దురో....

కష్టాలకు అదృష్టం
కాదు కాదురో
పునర్జన్మ కర్మఫలం
నీటి మూటరో....

బానిసోల్ల కాలమింక
రాదు రాదురో....
రాజులొచ్చి రాజ్యాలను
ఏల లేరురో....

అంటరాని పువ్వంటూ
లేదు లేదురో....
మనిషి మనిషి మధ్య తెరలు
దించబోకురో....

బండివెనక ఎద్దుగట్టు
బుద్ధి లొద్దురో....
బండివెనక బండినడుచు
బాట బటరో....

నిన్న మొన్న చందురుణ్ణి
దేవుడంటిరో....
స్వర్గలోక మెక్కడంటె
మూర్ఖులంటిరో....

జగం మధ్య గళం మిధ్య
ఏమిటామెరో....
హేతువాదమంటె భయం
ఎందువల్లరో ....

వ్యక్తిగతపు ఆస్తివల్ల
ముక్తిలేదురో....
పూజల్ల ఆస్తి హక్కు
పోదు పోదురో....

ఒక్క ఒరలొ రెండు కత్తు
లిమడబోవురో....
ఉనోడికి లేనోడికి
వైర ముండురో....

కాలగతిని కష్టజీవి
ఏలికవునురో....
కరడుగట్టినట్టి మతం
రాలి పోవురో....

పీడితుడే లోకచక్ర
ధారి అవునురో....
సంప్రదాయ విషాలన్ని
సమసి పోవురో....

మార్పులేని మాటలతో
నడిచి రావురో....
ఇదే సమయమంటు లేచి
పోరు చేయరో....

—చెరబండరాజు

ఈతలకొచ్చిన శంకరమ్మ కడుపు సొద ఎల్లబోసింది....మాటలు ముదిరి పోయి- కోపాలేమొ పెరిగిపోయి- సికల కాడి కొచ్చింది వ్యవహారం- సికల్‌సికల్ కొట్లాడి జుట్ల కొచ్చింది.

సెంద్రయ్య మొదటినుంచి ఖరాఖండి మనిషి- ఉచ్చిలితనమెక్కువ మాడంటే బడితే తీత్తడు.... ఓసారి యాదగిరి "బంచత్" అంటే ఓట్లప్పుడు ఆసహానక (ఆగక) దవుడ పొంటేసిండు.... ఎక్కు తక్కువంటే బొండిగే పిసికేసే రకమని యాదగిరి తప్పుకపోయిండు.

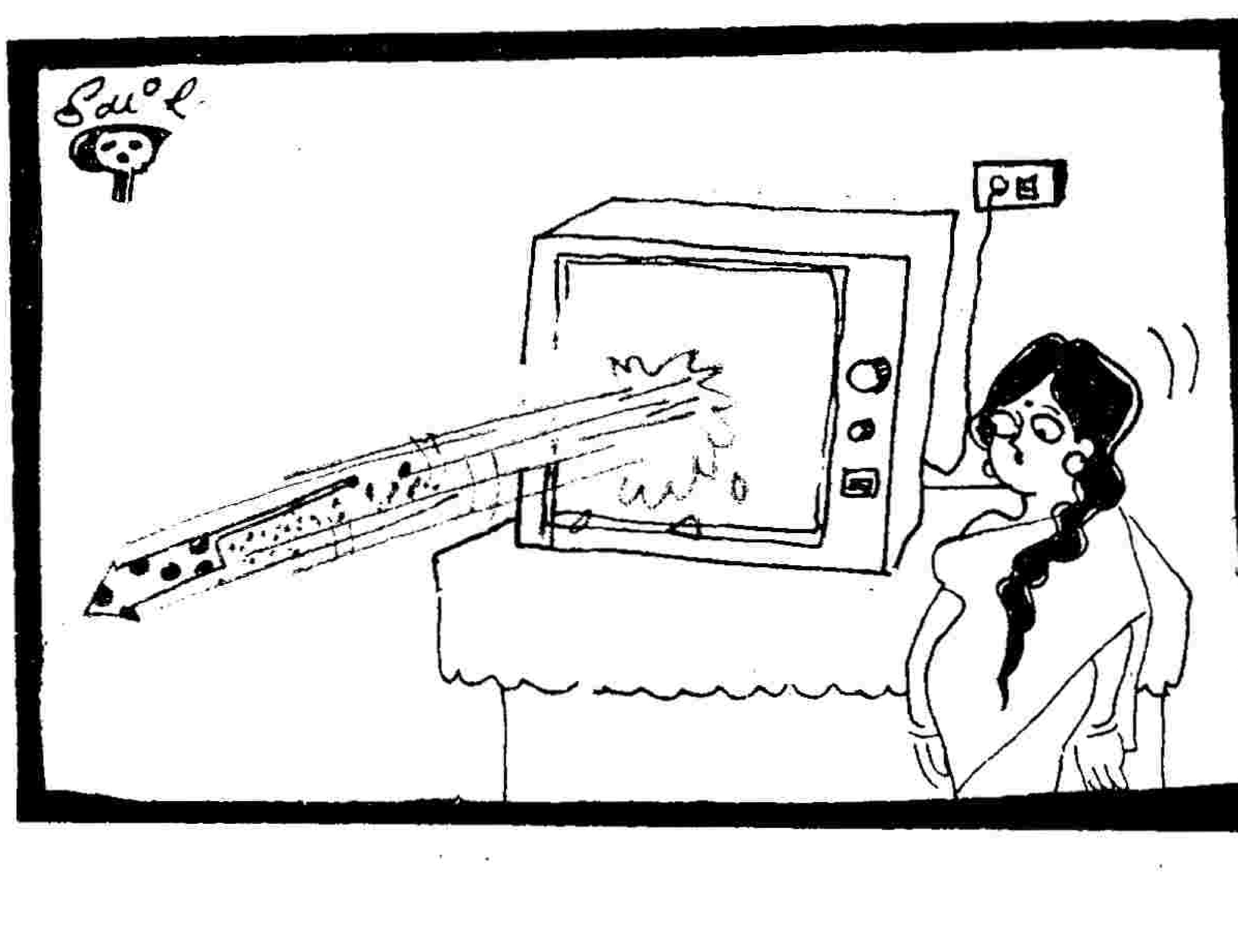

ఆఖన్న కొట్లాటల చేలిందేమంటే- ఓదెలు సిరసు పలిగింది.

పంచాతు సర్పంచ్ యాదగిరి ముంగటికే వచ్చింది.

యాదగిరి సెంద్రయ్య మీది పాతపగ చొప్పున కిందామీదా తిప్పి సెంద్రయ్యకి వేయి రూపాల దండుగేసిండు

"ఒక్క తండ్రికి బుటినోల్లం-తన్నుకుంటమ్ కూడుంటమ్ - నువ్వెవనివి మజ్జెల?" సెంద్రయ్య అన్నాడు.

"నువ్వు నా అయ్యకే పుట్టలేదుపో:" అన్నడు ఓదెలు.

"కొట్లాట ఈడ ఫైస(తీర్పు)లయ్యే ట్టులేదు. పోలీసు తానాకు పట్టియ్యకుంటె కల్వేటట్టులేద"ని యాదగిరి పెద్దమనుషుల లేపుకపోయిండు.

సవారు బండి గట్టిచ్చుకొని సెత్తుపబట్టల ఓదెలును పోలీసు స్టేషన్‌కు తీసుకపోయిండు.

పోలీసు స్టేషన మోరీలుసాబుతప్ప (హెడ్‌కానిస్టేబుల్) అమీనుసాబు(ఎస్.ఐ) డ్యూటీమీన లేడు. మోరీలుసాబుకు కట్నం యియ్యంగ బిడ్డ పెండ్లికి సిల్లరమల్లర పెట్టు బోతలు తట్టుబడ్డయ్.

"ఏం పరువలేదు ఖతల్ (మర్డర్) జేయ చ్చిండని రాయి" అన్నడు యాదగిరి.

"అటెంప్ట్ టు మర్డర్ అర్థమయ్యింది దాని కర్సు దానికున్నది. కత్తోగిత్తో దొరికినట్టుగ దాయాలె, కర్సు ఎరికేగద...." మోరీలు.

యాదగిరి జేబుల సెయిబెటి రెండు పెద్ద నోట్లు(వందనోట్లు) తీసిచ్చిండు.

కేసు అధాలతుల(కోర్టు) కొచ్చింది.

మునోస్సాబుకు మరేదన్న గిడ్డదిగని అన్నదమ్ముల కొట్లాటంటె అగ్గిలబడ్తడు.. ఎందుకంటె మునోస్సాబు సిన్నతమ్ముణ్ని సాది సవరిచ్చి డాక్టరు సేత్తే వాడు మామిడి పండసొంటి పిల్లలు గిల్లలు లేని మునోస్సాబు పెండ్లాన్ని దేశంకాని దేశం లేపుకపోయిండు.

చెప్పొచ్చేదేమంటే కేసు చాలారోజులు నడిచింది....వకీల్లుఅందినకాడికికొరుక్కున్నారు.... ఆఖరుకు సెంద్రయ్యకు మూడేండ్లు ఖైదు పడ్డది,

కేసయితె తెగిందని ఓదెలు-ఓదెల మల్లన్న (దేవుడు)కు తలార తానంజేసి బెల్లం(బెల్లం పంచిపెట్టారు తెలంగాణాలో) బంచిపెడితె-ఆనాటి సాయంత్రానికేపోరడు కిందామీదా చేసిండు.

యాదగిరి పిలువకుంటనే ఓదెలు ఇంటికొచ్చిండు. చెప్పకుంట సుంకరోన్ని దోలి పంబాలోన్ని (ఊరి ఉమ్మడి మంత్రగాడు) పిలిపిచ్చిండు.

సంబాలోడు ఎత్తిపోసి (పంత్రాల తతంగాలు) దించిపోసి యీట గావాలన్నడు.

యాటను దెచ్చినంక "నా సాతగాదు నాకంబె దండోడు పెట్టిండ"న్నడు....

యాదగిరి పంబాలోన్ని ఓరకు బిలిసి నూటికి మాట్లాడి-

"కప్పు కచ్చినపుడు ఎనక ముందాడితె కలుత్తదా! ఇన్నూటికి మాట్లాడినరా ఓదిగా...." అన్నాడు.

"నిండ మునిగినంక సలేంది బాంచెన్. కానియ్యండ్రి" ఓదెలు.

"మీ మేలు జన్మల మరిసిపోము పటేలా! దేవునోలె సాయపడ్తన్నవ్...." శంకరమ్మ యాదగిరి కాళ్ళు మొక్కింది.

"నాదేమున్నదేపిస్సదాన...."యాదగిరి లోపట లోపట నవ్వుకున్నడు. పందిరి కింద కలుమతోక కోడె పెయిమీద ఈగలు వాల్తంటే ఉలుకులికి పడ్తంది.

యాదగిరి కండ్లకింది నుంచి కోడెను సూసిండు.

పోరడు బాకున్న కాడికి కర్సులు బెట్టిచ్చుకొని సెల్లిపోయిండు.

ఏడ్చేడ్చి ఎనుకకు మర్రి సూసుకుంటె తేలింది మూడు వెల అసలు రెండువేల వడ్డి కలిపి అయిదు వేల అప్పు.

"బిడ్డా! ఓదెలు కాయిదాలు ఒక్కటి సేసుకొని తిరగ రాయించుకో కట్టాలు ఎవలకైన అత్తయ్...." యాదగిరి.

ఏడాది గడిచిపోయింది. ఆ యేడు వానలు పల్లేదు.

"ఉండనీయ్ బిడ్డా! ఏడికి బోతయ్...." యాదగిరి.

'ఎట్లయిన సర్వంజి దేవునసొంటోడు' ఓదెలు పెండ్లాంతో నన్నడు.

* * *

ఓ నాడు యాదగిరి దగ్గెర్నుంచి పిలు పచ్చింది.

ఓదెలు పోయేటాల్లకు యాదగిరి ఇంటి కాడ లేడు....

యాదగిరి పెండ్లాం సావిత్రమ్మ ఓదెలుకు సుట్టలకు పొవాకు బెట్టి కూకుండ బెట్టి - అసలు సంగతి ఏపముద్దకు బెల్లమతికిచ్చినట్టు చెప్పింది.

"ఇగో ఓదన్నా! మా పెద్దెద్దు ఎనుక కచ్చింది. అయిదు నాగండ్లు నడువంగనే అందుతలేదు. ఇంకో నాగలి అందట్ల బందయితె సెయ్యిరిగినట్టే....అయినయితె కాలుకు బట్ట కట్టకుంట కాలుగాలిన పిల్లోలె తిరుగుతండు. పనుల దెవుసం (రోజులు) కాడిమోపు (కాడిమోపు పనులరోజులు) గిప్పుడు ఎవలు ఎడ్లమ్ముతరు? అమ్మినా

మేలి ముసుగున బేల చూపులు

ఫొటో : ఎన్. శివన్నారాయణ, గుంటూరు

పెద్దెద్దుమీన ఎల్లే ఎల్లే ఎద్దు గీసుట్టుపక్కల లేదు.... మీ పటేల్ కాల్లసెప్పుదియ్య కుంట కట్టిన కచ్చుల (బండి) మెడువ కుంట ఊళ్ళపొంట దిఫుతండు.." ఏందో యాది కొచ్చి ఇంట్లకు బోయి ఉప్పుడు పిండి (ఉప్మా) దెచ్చిపెట్టింది. తిన్నంక కట్టసుఖా లడిగింది.

"మా పెదపాలేరు ముత్తడంటడు నీ కలుమతోక కోడె మా ఎద్దు మీద ఎల్తదట - గాడన్నమోలె మీ పటేల్ అంతెత్తు ఎగిరిండు.

"ఆడే సెక్కర్ల (కష్టంలో) బడుంటె- ఆన్నెద్దు నడుగుతవా!" అని. 'అదిగాదని' వాడన్నడు. "మనెద్దును ఓదన్నకిత్తాం. ఓదన్నపనె లది. ముల్లుదీసినట్టుగుంటది" 'నా పానంబోతె అడుగ'నన్నడు పటేలు- నేను గునాయించుకున్న (విచారించి) ఓదన్న పరామోడా? ఎదీ పిలిసడుగుత' ఎవల కట్టమైన ఒకటేనని పిలిపిచ్చిన- అయినె కెరుక లేకుంట" సావిత్రమ్మ చెప్పవల్సినవి చెప్పి ఇంట్లకు బోయింది.

ఓదెలు అటు సావిత్రమ్మ మాట తీసేయలేక ఇటు కడుపు సుమ్మర్లు సుట్టుక పోంగ లేచిపోయిండు.

శంకరమ్మ కూడండక కుమ్మండక కములతోక కోడెను చూచుకుంటనే కూకున్నది.

తెల్లారి యాదగిరి పెదపాలేరు ముత్త డచ్చి "కోడలచ్చినేల్ల గొడ్డచ్చినేల్ల మంచిది గావాలె" అన్నడు.

"నిచ్చమే"అనిపిచ్చింది శంకరమ్మకు. ముత్తయ్య ఎల్లిపోయిండు.

మాపటినుంచి ఓదెలు ఎద్దును తీస్కచ్చి యాదగిరి దొడ్లె (పశువులశాల) కట్టేసి ఎనుక కచ్చిన పయ్యెద్దును పట్టుక పోయిండు.

యాదగిరికి ఆ రాత్రి నిదురబట్టక కయిలు కోడెను - గట్టుకొని సడకు (తోటి అల్లుడు) నింటికి సవారిబోయిండు. ముల్లానకుంట బోయిన దాన్ని ఉత్తుత్తగనే పొడిసిండు.

సావిత్రమ్మ మరల ఓదెలును పిలిపిచ్చి ఈసారి నాలుగు గారెలిచ్చింది.

"తెచ్చింది ఎనిమిది నూర్లకు ఏడాది నర్దం సేసుకున్నవ్-అయినె కెర్కలేకుంట నీ ఎద్దును ఏడునూర్లు సూసుకో - అయిదు నూర్లు మామా ఎద్దుకు సూసుకుంటం.." అని చెప్పి ఇన్నూరు ఓదెలు చేతికిచ్చి కారోబారును పిలిపిచ్చి కాయిదం రాపిచ్చి ఓదెలుతోని దస్కతు (సంతకం) బెట్టిచ్చింది. ఏవో పంచాతుకని వచ్చిన నలుగురితోని సాక్షి సంతకాలు కూడ తీసుకున్నది.

* * *

ఓదెలు ఇన్నూరు రూపాయల తోటి ఆయిటి (వర్షాకాలపు) కర్సు ఎల్లదీసుకున్నడు.

ఆమేసు వానలైతె కురిసినయ్ గని-

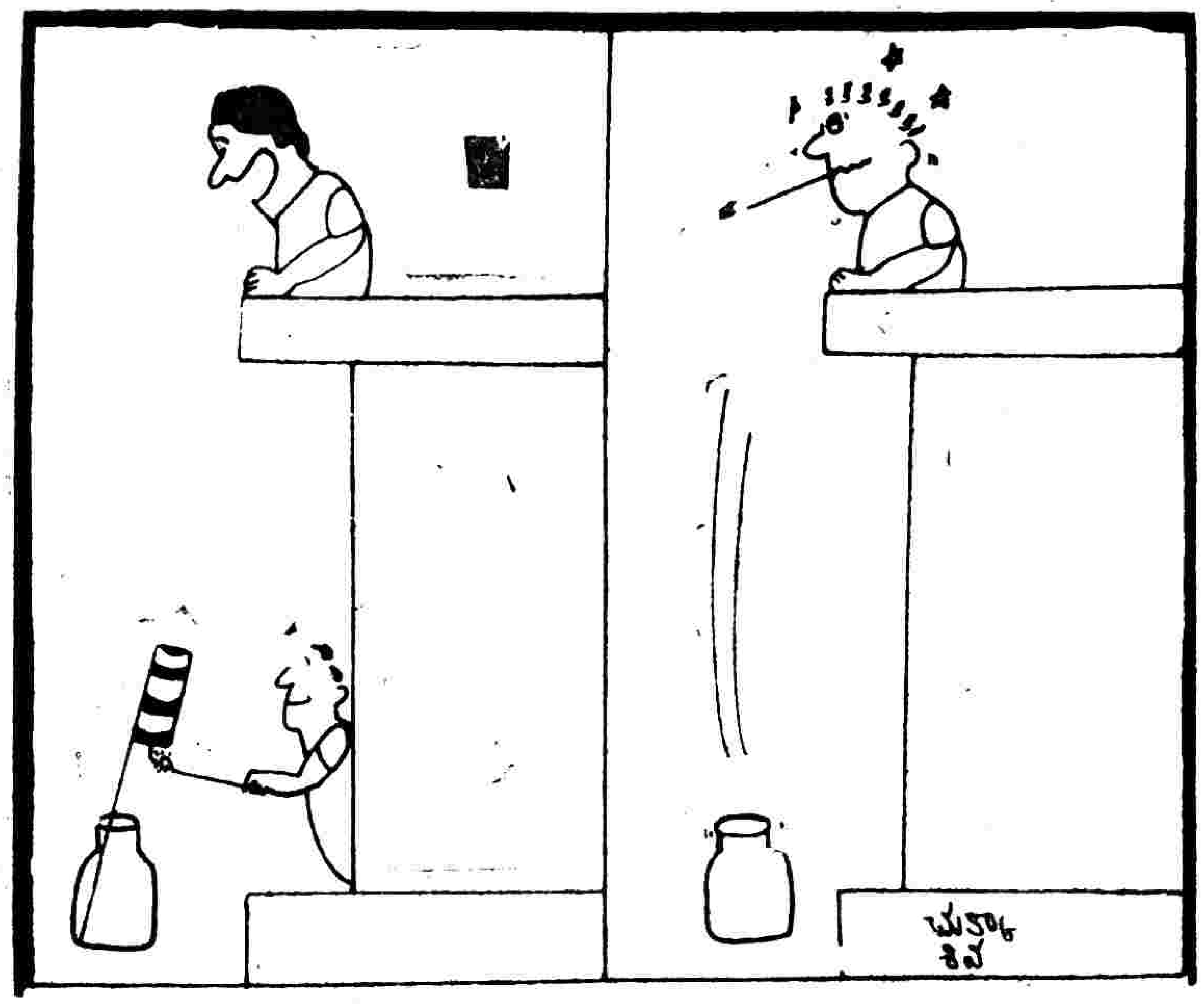

ఇరాము (విరామం)లేకుంట కుర్సినయ్. పెద్చెరువు (పెద్ద చెరువు) నవుల్ల మినికి నీల్లు తన్నింది. సెరువు ముంగటి ఆఖరు పొలం ఓదెలుదే - ఎకురం నాటేసిన పొలం మునిగిపోయింది.... మురిగి పోయింది....

మక్క పెరడేసిండు గని- యాదగిరి పమ్మేట్దు మోటగడితె అడుగు తర్ర బెట్టది. కిందమీదబడి ఎల్లదీత్తే రోజూ నాలుగు కాలువలు పారింది లేదు. ఎకురం పెరడి ఎండేపోయింది.

కర్సులు గంబల్లు పోంగా పొల్లు బుసి పోంగా మిగతా ఎకురం పెరట్లయి ఇంటి కచ్చిన ఇత్తులు యాదగిరి అడుగకముందే వడ్డీ గట్టిండు. అట్లా రెండేండ్లు తిరిగి పోయేటాల్లకు- చేసిన చేత- కాల్సిన ఇత్తీదునం పోంగ పదివేల రూపాయలు- పుట్టెడు (ఇరవై బస్తాలు. కొన్నిచోట్ల పదే బస్తాలు) వడు పుట్టెడు జొండ్లు ఓదెలు యాదగిరికి అప్పుదేలిండు.

*　　*　　*

అదేయేడు యాదగిరికి సర్పంచ్ ఎలక్షన్లు, బిడ్డపెండ్లి, కొడుకు డాక్టరు చదువు కల్సొచ్చినయ్.

"మొసెల్ల కుంటయ్యింది...." ఓదెలు ముంగట యాదగిరి పాటికి పదిసార్లన్నడు.

సావిత్రమ్మ పిలిచి బర్రున ముక్కు సీది కట్టం సెప్పుకున్నది.

ఆడికి ఉపసర్పంచ్ రత్తయ్య ఓదెలుకు చూచాయగ చెప్పిండు.

"సుద్దపెల్లోల్ల అంశం లంగదిగాదు దొంగదిగాదు- ఆవల బిచ్చమెత్తుకున్నా ఇయ్యేడు అప్పు గట్టేత్తన"న్నడు ఓదెలు పెండ్లాంతోటి.

"గుర్రం కడుపుల గుడ్డయిపోయింది బతుకు - తిన్నదిగాదు కుడిసిందిగాదు." శంకరమ్మ నెత్తినోరు కొట్టుకున్నది.

*　　*　　*

"నాకే ముప్పగూడింది (పాడుకాలం) నిన్నెందుకు తిప్పలు (కష్టాలు) బెట్టాలె. - పొలమమ్ముత - పెరడమ్ముత - నాబందుకు నువ్వే ఉన్నెవ్...." ఓదెలు నలుగురి ముంగట యాదగిరితో నన్నడు.

యాదగిరి నొసలు కొట్టుకొని "ఛా దేవర తల్లసొంటిది. దాన్నమ్మ తావురా!" అని నాలిక కొరుక్కొని ఓదెలును తిట్టిండు.

పెద్దమనుషులు అప్పటికే ఓదెలు భూమికి ధరలు గట్టిండ్రు. రాతకోతలయి పోయినంక యాదగిరి ఓదెలుకు వెయ్యి రూపాయలు ఇయ్యదేలిండు.

అప్పటి కప్పుడే పైకం చేతుల బెట్టిండు యాదగిరి.

*　　*　　*

పాత పగలు మర్సి [illegible] పేగు కవలి సెప్పుకు ఎదురు తిరిగి ఓదెలు జేలుకు అన్నను చూడబోయిండు.

సెంద్రయ్య తమ్మునిమీద అంతెత్తెగిరిండు.

"నానక సేతులు గాల్సుకున్నెవ్.... తప్పక తిరుగురా తమ్ముడా అంటే నామిన్నే ఉరుకులాడినెవ్.... ఖరాఖండిగ మాట్లాడ్తె కట్టుబోతంటివి(మంత్రగాడు). మన్నుదిని పోరడుంటే - రోగం తాకి మామిడిసెట్టు సత్తె - నామీదేడిసినెవ్ - యాదగిరిగాడు తాలుత్తాంటే (ఎక్కిస్తుంటే) తాడెత్తెగిరినెవ్.. ఎక్కిచ్చి సేతులు దప్పిచ్చిండు. ఎలుకల బడవ్ - (వెల్లకిలా) లంజకొడుకు నొయ్యకుంట నొయ్యకుంట ఆయింతో డిచ్చుకున్నడు. ఎంతపని జేసినవ్రా!"

"నాదే తప్పుగని - గయినెనంటే మున్నది."

"కొత్త దొరలురా! కొట్టరు తిట్టరు. బెల్లం మాటలు పావురంగ మాట్లాడ్తరు. సాపకింది నీల్లతీర్గ సల్లంగ నెత్తిమీనికి పాకి గప్పుడు నెత్తిమీన కాలేసి పాతాలానికి తొక్కుతరు. గదేమాయ-గమాయల పడ నోన్ని కట్టుబోతని ఇగో ఇనుప సలాక లెనుకకు పంపిత్తరు....జనం తొక్కేది ఏర్పడక-ఊబిల దిగబడిపోయి ఊపిరాడక సత్తరు .ఎదురుంగ కన్పిత్తెగదభూంపుండు తప్పక తిరుగటాన్కి."

ఓదెలుకు అర్థమైకానట్టే ఉన్నది. ఇసారిచ్చుకుంట ఇంటికత్తె గంతే దోసింది.

"సెరువుల నీల్లు సెరువెనుక బడయి. ఎడ్లసొంటోల్లం - సర్పంజి లమ్డికొడుకు పుచ్చిన (పుచ్చిపోయిన) కుక్కతె భుజం మీన బుర్ర వంచేసుకచ్చి పూరగ ఊరు కబ్జ (పట్టా ఆక్రమించి) సేసుకొని ఊడల మర్రయిపోయిండు."

శంకరమ్మ "గింత వరదనుక సమజు సేసుకోరె" అని పిటపిట సదివి పండ్లు గొరికింది.

శంకరమ్మకు అమ్మంగా కండ్లపొంట నీల్లు దీసుకుంట బొయిన కములతోక కోడె - మొగడూ ఒక్కటేననిపిచ్చింది.